

PROTOCOL
UNITARI
D'ACTUACIÓ
EN CASOS DE

VIOLÈNCIES MASCLISTES I SEXUALS

EN COLLES CASTELLERES
UNIVESITÀRIES

COMISSIONS DE GÈNERE
MANAIRES LILA
2023

CONTINGUTS

Introducció al protocol	03
Definició de conceptes bàsics	04
Marc normatiu	10
Actuacions de prevenció per a unes colles més inclusives	11
Espais d'abordatge del Punt Lila	13
Protocol d'Actuació a seguir per les membres de la colla	15
Protocol d'Actuació del Punt Lila	17
Protocol d'Actuació en el moment de l'agressió	18
Protocol d'Actuació en el moment posterior a l'agressió	21
Serveis i telèfons d'assistència	30
Annex. Fitxa de recollida de dades	31

INTRODUCCIÓ AL PROTOCOL

Aquest Protocol Unitari d'Actuació en casos de violències masclistes sorgeix de la necessitat de la colles castelleres del món universitari de fer front a casos de violències masclistes que es produeixen dins els espais propis de les colles. Des de Manaires Lila —l'agrupació de les comissions de gènere de les colles castelleres universitàries—, s'expressa la voluntat que totes les persones que integren les colles castelleres universitàries s'impliquin activament en la consecució d'un entorn en què es garanteixi la igualtat efectiva de les persones i es respecti la diversitat d'orientació sexual, d'identitat i d'expressió de gènere.

Aquest document pretén establir una línia d'actuació i dotar d'eines a les persones membres de les colles en aquells casos de violències que es donin al seu entorn, siguin de caire puntual o reiterat. En aquest sentit, aquí trobareu informació sobre com detectar una situació de violència en espais de les colles i també els passos a seguir en cas que aquesta es produeixi. Així mateix, aquest document estableix i classifica els diferents tipus de casos de violència masclista que es poden donar, qui hi ha de donar resposta en cada moment, i el paper del Punt Lila* dins les colles.

La voluntat del protocol és traslladar el debat i la perspectiva de gènere en el si de les colles castelleres universitàries. Per tant, el compromís amb aquest protocol és una forma de començar a decidir quin és l'espai que volem construir: un espai segur i lliure de masclisme i violències.

* Amb l'objectiu d'alleugerir la lectura del text i evitar confusions, s'emprarà l'expressió «Punt Lila» per fer referència a l'òrgan de les colles encarregat de gestionar les problemàtiques de gènere. Cada colla li atorga un nom diferent (ex. Grup Treball, Comissió de Gènere, Comissió Feminista...)

DEFINICIÓ DE CONCEPTES BÀSICS

Com a punt de partida...

Una agressió és un abús de poder d'una persona sobre una altra: no és un malentès, ni un conflicte. **Res justifica una agressió** —ni el vestuari, ni les drogues, ni l'horari... Es produeix una agressió quan una persona veu vulnerats els seus límits, i aquests són variables en funció de les seves vivències personals. No és legítim qüestionar els límits de l'altre. **Totes i tots podem ser agressors/es**: totes i tots podem traspassar els límits de l'altra persona, ja que aquests són subjectius. És per això que hem de recordar que **ens socialitzem en un sistema patriarcal**. El patriarcat és un sistema de relacions de poder **en què el rol masculí té el privilegi**; per tant, atorga una situació privilegiada a les persones socialitzades com a homes. Des d'aquesta lògica, els homes tenen atorgats uns drets sobre les dones que els situen en una posició de superioritat. Això no vol dir que tots els homes exerceixin el poder que els és atorgat, però sí que es poden creure amb el dret a fer-ho.

La voluntat de convertir la colla en un espai segur porta a plantejar aquest protocol que, lluny de jerarquitzar les relacions, pretén servir perquè **siguem coneixedors i coneixedores d'aquesta realitat i ens involucrem a canviar-la**.

La violència masclista i per què es produeix

A nivell català, el concepte «violència masclista» és el que es fa servir en la Llei 5/2008, del dret de les dones a eradicar la violència masclista. Segons aquesta llei, es defineix el concepte com «la **violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situa-**

DEFINICIÓ DE CONCEPTES BÀSICS

ció de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de **poder dels homes sobre les dones** i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat". A l'emprar els **conceptes «homes» i «dones»** es fa referència a subjectes que han nascut amb un **sexe** (mascle o femella) i se'ls ha socialitzat en funció d'aquest tot construint el seu **gènere** (home o dona). Aquesta distribució dicotòmica de la societat ha generat al llarg de la història que tots aquells **homes i dones que no compleixen amb la normativitat establerta**, rols i estereotips de gènere/heterosexualitat, **siguin exclosos**, marginats o agredits en molts àmbits de les seves vides.

Així mateix, la Llei 5/2008 **diferencia l'assetjament sexual de l'agressió sexual**. En la redacció del protocol s'ha considerat important aclarir que es defineixen de la següent manera a la llei esmentada i/o al Codi Penal:

Assetjament sexual	Qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat d'índole sexual que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte d' atemptar contra la dignitat d'una dona o de crear-li un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest (art. 5 Llei 5/2008).
Agressió sexual	<p>Ús de la violència física i sexual exercida contra les dones determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per demostrar poder i abusar-ne (art. 5 Llei 5/2008).</p> <ul style="list-style-type: none">• TIPUS BÀSIC (art. 178 CP). Atemptar contra la llibertat sexual d'una persona sense el seu consentiment.• VIOLACIÓ (art. 179 CP). Modalitat agreujada d'agressió sexual en què hi ha un accés carnal vaginal, anal o bucal, o introducció de membres corporals/objectes en aquestes vies.

DEFINICIÓ DE CONCEPTES BÀSICS

Tipus de violències masclistes

Cal entendre les violències masclistes com un contínuum d'agressions que deriven d'un model heteronormatiu i patriarcal d'entendre la vida i les relacions sexoafectives. Per tant, **no són fets aïllats o puntuals**, sinó que corresponen a l'expressió d'unes relacions de poder i desigualtat simbòlica i estructural, profundament arrelades. S'exerceixen sobre una o diverses persones **per motius d'identitat de gènere, expressió física i/o orientació afectiva-sexual** i tenen un ampli ventall d'expressions.

A continuació hi ha una classificació dels **tipus de violències masclistes** prenent com a referència la normativa internacional i estatal, i prenent de base les definicions de la Llei Autònoma Catalana 5/2008.

Formes implícites de violència masclista

Violència simbòlica	Submissions i coaccions que no són percebudes com a tal, recolzades en creences i valors socials i expectatives col·lectives, dins el marc tradicional i heteronormatiu.
Violència cultural	S'exerceix a través d'aspectes culturals que la legitimen, ja sigui a través de l'art, la religió, la filosofia, el dret, etc.
Violència estructural	Impedeix l'accés de les dones a certs drets. Són obstacles arrelats que es reproduïxen a través dels rols sexistes, de la divisió sexual del treball i dels espais de la societat.
Violència institucional	Normatives i accions institucionals que no implementen polítiques d'igualtat i d'erradicació de violència masclista.

DEFINICIÓ DE CONCEPTES BÀSICS

Formes explícites de violència masclista

Violència física	Qualsevol acte o omisió de força contra el cos d'una persona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany.
Violència econòmica	Privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d'una persona i, si escau, de les seves filles o fills. També inclou la limitació en la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella.
Violència sexual	Qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb l'agredida una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu.
Violència psicològica	Tota conducta o omisió intencional que produeixi en una persona una desvaloració o un patiment, per mitjà d'amenaçes, d'humiliació, de vexacions, d'exigència d'obediència o submissió, de coerció verbal, d'insults, d'aïllament o qualsevol altra limitació de la seva llibertat.
Violència social	Control de la vida social, dinamitar les relacions socials i familiars a la força o de forma subtil fins que la persona talla les relacions i acaba quedant aïllada i sense suport.
Violència ambiental	Destrucció d'objectes personals, alteració de l'ambient vital de la persona, cremar fotografies o records importants per a la persona...

DEFINICIÓ DE CONCEPTES BÀSICS

Les violències en el context casteller i festiu

Una de les raons per les quals les violències masclistes són tan fortes i estan tan arrelades a les societats és perquè tenen una **capacitat adaptativa molt gran**. Així doncs, en funció de l'àmbit, prenen unes característiques i unes formes determinades.

A les **associacions i entitats juvenils** també poden tenir (i sovint tenen) lloc comportaments, conductes i actituds masclistes, **expressions i manifestacions de les violències masclistes**. Les colles castelleres, convencionals i universitàries, no en són una excepció. És per això que un dels primers elements a treballar és el de **reconèixer i assumir**, i per tant **responsabilitzar-se**, que tot i que les colles rebutgem les violències masclistes, no implica que siguin un espai lliure de violències, i que no s'estiguin exercint o vivint en primera persona.

En una colla castellera universitària es poden donar dues situacions generals en relació a les violències masclistes: d'una banda, que s'estiguin produint **dins la pròpia colla**; i de l'altra, que una persona de la colla estigui o bé patint o bé exercint violència **en altres espais**, i des de la colla es detecti aquesta realitat. En ambdós casos, **si no es pren consciència i s'actua, s'és còmplice de la violència per omissió**.

Pel que fa a l'àmbit festiu i d'oci, s'ha de tenir en compte que hi ha dues dimensions que actuen juntes: **la lògica heteropatriarcal i el context específic d'oci**. Aquesta interrelació d'elements actua, d'una banda, legitimant les conductes de les persones agressores i, d'altra, minimitzant els possibles sentiments de malestar o protesta de la persona agredida, fet que permet que la violència quedi silenciada.

DEFINICIÓ DE CONCEPTES BÀSICS

La **percepció social sobre l'oci nocturn** (consum d'alcohol com a atenuant per a les persones que agredeixen i com a agreujant per a les persones agredides, la normalització de conductes masclistes, etc.) **fa que moltes de les violències heteropatrircals es produeixin en aquest context** i, tanmateix, quedin invisibilitzades i impunes. No tothom entén les agressions de la mateixa manera, però cal tenir clar que en el moment en què **una persona se sent agredida i ho desitja caldrà actuar col·lectivament**, sense entrar en judicis de valor ni qüestionar la seva decisió.

Consentiment o desig?

La presència del consentiment en les interaccions sexeafectives és una de les qüestions que generen més controvèrsia en espais de l'oci nocturn. En aquest sentit, des de la redacció del protocol es vol recalcar la importància del **model afirmatiu** o del **“només sí és sí”**, que estableix:

“Només s'entendrà que hi ha consentiment quan s'hagi manifestat lliurement mitjançant actes que, tenint en compte les circumstàncies del cas, expressin de manera clara la voluntat de la persona.”

Entenent que es tracta d'una qüestió subjectiva, es creu convenient recordar que **el consentiment és lliure, entusiasta, específic, informat i reversible**. S'entendrà per consentiment lliure aquell que sigui lliurat en una situació d'igualtat i sense cap mena de coacció ja sigui violenta o contextualment intimidatòria. Les persones han de poder tenir eines informatives per tal de poder-lo lliurar en plena autonomia. Es deixa la reflexió, per tant, que no es tracta només de permetre una relació sexeafectiva, sinó que es vulgui de manera bilateral. No estem parlant només, doncs, de consentiment; parlem d'un **desig autèntic**.

MARC NORMATIU

Autonòmic

Llei 17/2015, del 21 de juliol, Llei d'igualtat efectiva de dones i homes.

http://dogc.gencat.cat/ca/pdogc_canals_interns/pdogc_resultats_fitxa/?action=fitxa&documentId=698967&language=ca_ES

Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgèneres i intersexuals i per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.

<https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2014/10/10/11>

Llei 5/2008, del 24 d'abril, dret de la dona a erradicar violència masclista.

<http://www.parlament.cat/document/nom/TL75.pdf>

Estatal

Llei Orgànica 10/2022, del 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual.

<https://www.boe.es/eli/es/lo/2022/09/06/10/con>

LOIEMH: Llei Orgànica 3/2007, del 22 de març, per la igualtat efectiva de dones i homes.

<http://boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2007-6115>

Llei Orgànica 1/2004, del 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere.

https://www.boe.es/boe_catalan/dias/2005/01/01/pdfs/A00249-00279.pdf

Internacional

CEDAW: Convenció sobre l'eliminació de totes els formes de discriminació envers les dones.

<http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/text/sconvention.htm>

Declaració sobre l'eliminació de la violència envers les dones.

<http://www.un.org/es/comun/docs/?symbol=A/RES/48/104&Lang=S>

ACTUACIONS DE PREVENCIÓ

Què podem fer per prevenir les violències masclistes? **Parlar-ne. Formar-nos. Enviar el missatge clar i contundent que les colles rebutgem qualsevol manifestació masclista**, que la violència no té cabuda a la colles, i que es prendran mesures sobre les persones que l'exerceixin.

La prevenció és una eina indispensable a treballar i desenvolupar per tal d'aconseguir unes relacions lliures de violència a la vida, i en el món casteller també. La prevenció és la barreja entre **conscienciar i sensibilitzar**, i és imprescindible per erradicar de base les desigualtats i la violència, ja que facilita eines per poder abordar-les.

Actuacions preventives en l'àmbit festiu

La prevenció és una de les actuacions clau per tal d'aturar les violències masclistes en els **espais de festa**. A més, pot servir com una **eina de difusió d'aquest protocol** i, per tant, una forma de garantir que en cas que es doni una agressió, es pugui actuar amb més facilitat.

Algunes de les accions de **presa de consciència** (individual i col·lectiva) que es contemplen en aquest protocol són les següents:

- **Falques informatives / preventives / combatives** perquè sonin en els diferents espais de la festa.
- **Sensibilització i formació a la colla**: sessions de formació, tallers participatius i actes conjunts.
- **Campanya gràfica**: eslògans, pancartes, flyers, etc.
- **Material de visibilització**: polseres, braçalets lila, etc.

ACTUACIONS DE PREVENCIÓ

Actuacions preventives fora de la festa

La prevenció també ha de tenir cabuda fora de la festa. És important **dedicar temps a les accions de prevenció durant la temporada** de castells per així evitar que es produeixin agressions posteriorment.

Des de la redacció del protocol, se suggereixen les següents **activitats de prevenció** a realitzar amb les colles, **tant a nivell mixt com no-mixt**, segons les necessitats de cada colla al moment:

- **Xerrades informatives:** des del mateix Punt Lila o un òrgan extern, poden servir per sensibilitzar la colla, donar a conèixer el protocol, explicar a les persones noves el funcionament de la colla i les diades, etc.
- **Formacions:** des del mateix Punt Lila o un òrgan extern, es realitzen sessions o tallers participatius que involucren la colla i que tracten continguts de matèria de gènere. També caldrà formar les persones que vulguin ser integrants del Punt Lila en matèria d'actuació i intervenció en cas d'agressió.
- **Actes en dates assenyalades:** s'impulsa el compromís a actuar, en la mesura possible i de la manera que la colla cregui convenient, en dates assenyalades com són el 8M i el 25N, promovent el discurs feminista-LGTBI.
- **Espais de cures:** des del mateix Punt Lila o un òrgan extern de la colla, es poden organitzar sessions de cures i crear espais que facilitin la comunicació i l'expressió emocional (ex., bústia d'agressions). Es recomana que aquests espais siguin no-mixts (tant per nois com per noies i persones amb identitats dissidents) a fi que es creï un clima de major seguretat i confiança.

ESPAIS D'ABORDATGE

Els espais d'abordatge en què **s'activarà l'actuació del Punt Lila i del protocol**, en cas de necessitat, seran els següents.

1. Assajos

Els assajos constitueixen l'**activitat més freqüent** del món casteller, i cada colla té un horari i espai establerts per dur-los a terme. Aquest protocol també aborda situacions d'abús de poder, intimidatòries o de discriminació per motius gènere que es puguin donar en els assajos.

2. Diades

Les diades són l'**activitat principal** i es realitzen en dos trams: el **tram d'hivern** (novembre - desembre) i el **tram de primavera** (maig - juny). En una diada es realitza, en primer lloc, una **actuació** per part de cada colla convidada. Posteriorment, la colla amfitriona organitza activitats lúdiques i festives ("**animació**"), sopar comú i **festa** en una discoteca o local.

- **Diades de la pròpia colla.** El Punt Lila estarà actiu i identificable amb el seu braçalet. La resta de Punts Lila hi podran col·laborar en igualtat de condicions o adreçar-s'hi en cas de necessitat, segons s'acordi.
- **Diades d'altres colles.** Segons demani la colla amfitriona, el Punt Lila podrà col·laborar portant el braçalet o no. En cas d'agressió, s'actuarà d'acord a les premises establertes en el present protocol.

En qualsevol cas, **serà obligatori treure's el braçalet si ens trobem sota els efectes de substàncies estupefaents** (tal i com podrien ser l'alcohol o drogues) que impedeixen una bona gestió dels casos.

ESPAIS D'ABORDATGE

3. Actuacions comercials

Es considera actuació comercial tot aquell esdeveniment en què una colla **alça castells o pilars de manera solidària o remunerada**. El procediment d'actuació del Punt Lila serà similar al de les diades.

4. Esdeveniments socials organitzats per les colles

Fora de l'activitat castellera en si mateixa, les colles cas realitzen activitats per a la **cohesió** de les seves integrants: **sopars, colònies, sortides de lleure o calçotades, entre d'altres**, en són exemples. Així mateix, el Punt Lila haurà de tenir presència en totes les comissions relacionades amb l'activitat de la colla, per tal de garantir un espai inclusiu.

Per tant, **coincidint diferents colles** al mateix espai, **quan s'aplicarà el protocol unitari i quan s'aplicarà el protocol intern** propi de la colla?

Si es produeix una agressió:

S'aplicarà el protocol:

- de la colla "A" a la colla "A" →
- de la colla "A" a la colla "B" →
- de la colla "B" a la colla "A" →

INTERN o UNITARI

UNITARI

UNITARI

Per tant, **l'únic cas en què s'aplicarà el protocol intern és en cas d'agressió dins la pròpia colla**.

PROTOCOL D'ACTUACIÓ

EXTERN

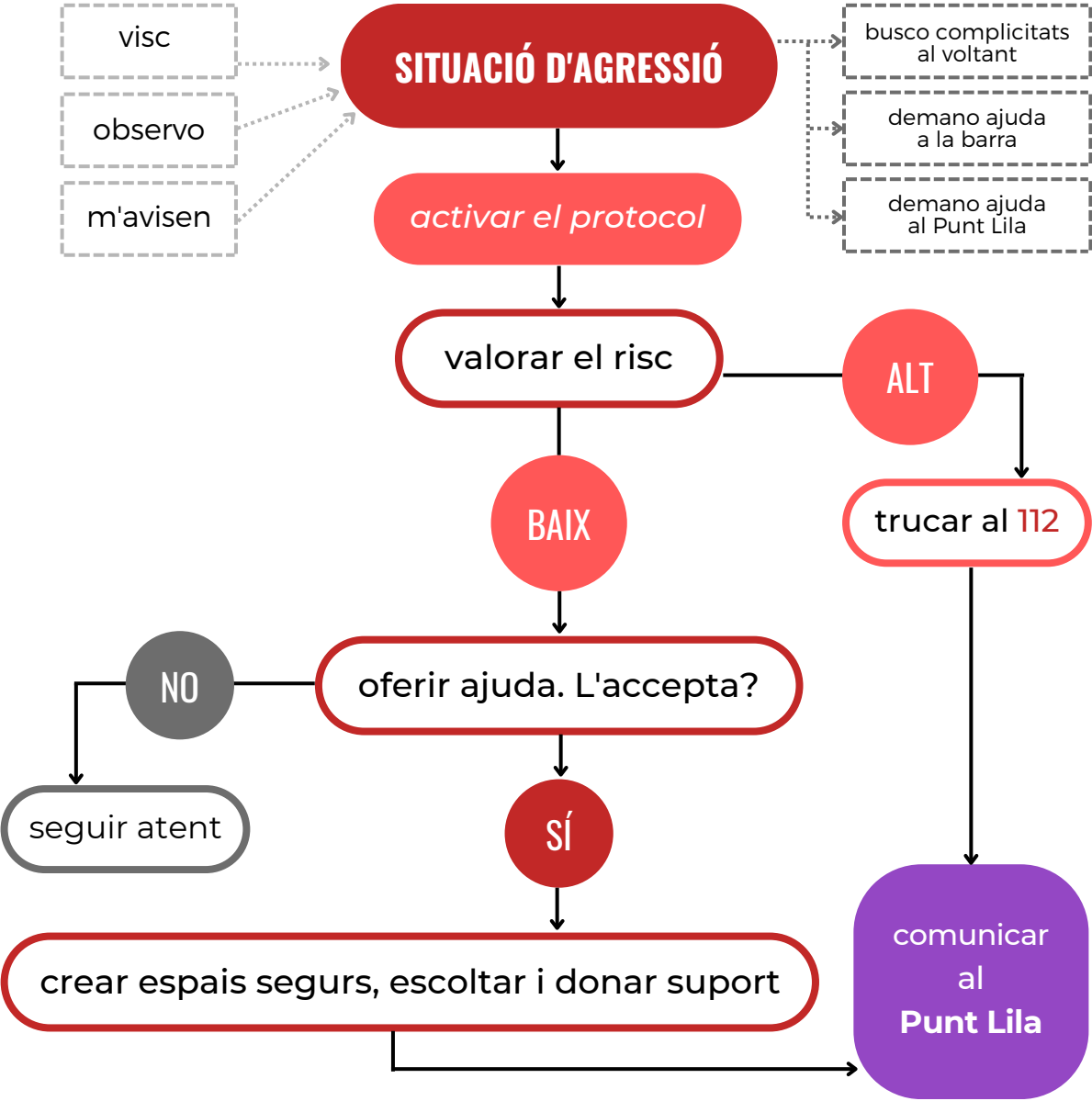
Protocol a seguir per membres de la colla

Davant una situació d'agressió, sempre cal actuar, encara que no es formi part del Punt Lila. Però per actuar d'una forma eficient, efectiva i evitar empitjorar la situació cal tenir en compte els diversos circuits que aquest protocol contempla, que es detallen a continuació.

1. **Observar i valorar el risc de la situació.** Si valorem que la situació ho requereix, abans d'apropar-nos contactarem amb serveis d'urgències. Si no, ens apropem a la persona agredida. És important observar bé la situació i la persona agressora, per si calgués identificar-la després.
2. **Oferir ajuda. Si la persona diu que NO vol ajuda, no insistirem.** És important respectar la seva decisió i la manera com vol donar resposta a l'agressió. Ens retirarem però sense deixar d'observar i estar pendents de la situació. Si la persona diu que Sí que vol ajuda, seguirem amb els següents passos del protocol.
3. **Proporcionar un espai de seguretat.** Per proporcionar aquest espai a l'agredida, la separarem de la persona agressora. És important que en cap moment se senti exclosa de la festa o assenyalada.
4. **Escoltar i donar suport.** Parlar amb la persona agredida, escoltar el relat de la situació sense jutjar-la. És important proporcionar-li suport emocional. No deixarem mai sola a la persona agredida.
5. **Comunicar al Punt Lila.** Cal presentar a la persona agredida la possibilitat d'acompanyar-la al Punt Lila i informar-la de la situació. Les membres del Punt Lila duren a terme l'actuació pertinent i/o desitjada per la persona agredida.

PROTOCOL D'ACTUACIÓ EXTERN

Diagrama del protocol a seguir per membres de la colla

PROTOCOL D'ACTUACIÓ INTERN

Funcions i actuació del Punt Lila

El Punt Lila és un conjunt de persones de la colla, generalment organitzades en una comissió, **a qui es confia i es delega la gestió de les qüestions relatives a problemàtiques de gènere**. Depenent de la colla, es pot tractar d'una **comissió mixta o no-mixta**.

La finalitat dels Punts Lila dins les colles és, principalment, la **promoció d'un espai segur** i lliure de violències masclistes, a través de la sensibilització i la presa de consciència de les persones de la colla. Una segona funció del Punt Lila és l'actuació i la **gestió de conflictes que sorgeixen arran de violències masclistes**, en tant que la comissió té el poder legítim de fer-ho emparat pel protocol.

En **contextos de festa**, els Punts Lila prenen altres formes: el **Punt Lila fix** (punt fix que sol estar ubicat a la barra) i el **Cordó Lila** (les integrants duen un braçalet lila i estan repartides per l'espai). Aquests són dispositius d'atenció, prevenció i reducció de riscos que atenen i donen resposta a agressions masclistes i altres violències que es poden produir al llarg de la festa. Pretenen garantir nits respectuoses, crítiques i segures, i **l'atenció prestada és absolutament gratuïta i confidencial**. És important donar a conèixer el dispositiu i comptar amb el seu suport en tot moment, ja que serà el **centre de coordinació i desenvolupament de les actuacions pertinents a cada situació**.

A continuació es detalla el protocol i l'actuació instantània que seguirà el Punt Lila en cas d'agressió, tant dins com fora del context de festa.

PROTOCOL D'ACTUACIÓ INTERN

Protocol en el moment de l'agressió

1. Detecció d'un cas d'agressió

La detecció d'una situació de violència pot tenir diverses **fonts**: la **persona** que pateix aquesta violència, el seu **entorn** o la pròpia **colla**. Cal tenir en compte que s'ha d'aprendre a detectar la violència perquè no sempre serà explícita o directa la manera com es comunicarà; en ocasions pot ser més per senyals i omissions de respostes, que no pas pel convenciment de "estic patint violència".

Un cop el Punt Lila (en qualsevol de les seves formes) ha detectat una situació d'agressió, **la prioritat sempre serà l'atenció a la persona agredida**. S'oferirà l'ajuda i el servei del Punt Lila i, a partir d'aquí:

- Si la persona agredida **NO desitja l'ajuda**, es respectarà la decisió i se seguirà atenta a la situació.
- Si la persona agredida **vol i accepta l'ajuda**, es procedirà amb els passos explicats a continuació.

2. Acompanyament immediat a la persona agredida

Després de detectar l'agressió, **s'acompanyarà la persona agredida** al punt físic del Punt Lila (en context festiu) o **a una zona més tranquil·la** en cas que no hi hagi un punt físic, sempre **evitant que coincideixi amb la persona agressora**.

PROTOCOL D'ACTUACIÓ INTERN

A partir d'aquest moment, se segueixen els següents passos:

- **Escoltar** aquesta persona **activament**. Demostrar que allò que planteja ens **importa i preocupa**, i que sigui quina sigui la situació, podrà comptar amb el nostre **suport** (d'entrada per discernir quin és l'estat de la qüestió i què podem fer per intervenir-hi).
- **Oferir màxima confidencialitat** i discreció en relació a la informació tractada.
- **Informar** a la persona agredida en tot moment **de quins seran els passos que faran les persones del Punt Lila**. En cas que no sigui la persona afectada qui s'ha posat en contacte amb les persones responsables, caldrà fer-ho i informar-la de la comunicació rebuda i els passos que es consideren oportuns de seguir: coordinació amb un servei d'assessorament extern (principalment de la xarxa de recursos municipal), parlar amb el presumpte agressor... Sobretot, **no s'ha de prendre cap decisió ni fer cap pas sense haver informat i tenir el consentiment de la persona agredida**. En cas que ella no vulgui emprendre cap tipus d'acció, caldrà respectar la seva voluntat. Tot i això, les persones referents hauran d'estar alerta a les dinàmiques i actituds tant de l'agredida com de l'agressor.

3. Intervenció immediata amb la persona agressora

La integrant del Punt Lila corresponent demanarà a la persona agressora que marxi del punt físic del Punt Lila per **dirigir-se a un lloc tranquil**, fent el possible per evitar que persona agredida i agressora coincideixin.

PROTOCOL D'ACTUACIÓ INTERN

A partir d'aquest moment, **es comunicarà a la persona que ha realitzat una agressió** masclista o LGBTI-fòbica que està violentant a l'agredida, de la forma més neutral possible.

- Si ho entén, se li demanarà **que canviï d'actitud i que es disculpi** envers l'agredida pel seu comportament, sempre que ella ho vulgui.

- Si no ho entén, se li comunicarà que, **si no rectifica la seva actitud, serà expulsat/da de l'espai**. En cas de necessitar ajuda o de comportament violent, **es demanarà a la Seguretat** del local —quan hi sigui present— la seva col·laboració (per això, cal que la Junta de la colla informi prèviament de l'existència del Punt Lila i se li doni autoritat per demanar-los que expulsin possibles persones agressores). En cas d'estar en un espai públic i la persona no cedeixi a marxar dels espais delimitats de forma reiterada, la responsable corresponent de la colla l'advertirà que es procedirà a avisar als **cossos de seguretat pertinents**.

En cas que la persona agressora no vulgui acudir a aquesta conversa per aclarir els fets, **serà expulsada** de l'espai si el Punt Lila ho creu adient.

PROTOCOL D'ACTUACIÓ INTERN

Protocol en el moment posterior a l'agressió

1. Registre d'informació i acompanyament a l'agredida

En els punts anteriors s'ha descrit l'abordatge d'un cas d'agressió en el moment immediat. Un cop **passada la situació de violència**, però, **cal fer l'acompanyament a la persona agredida i el seguiment del cas**.

El primer pas serà **registrar la informació de la mateixa agressió**. Això es fa mitjançant la **fitxa de recollida de dades***, amb l'objectiu de valorar i coordinar quines actuacions es faran per abordar la situació. La persona encarregada d'omplir la fitxa haurà de vetllar perquè durant el procés de recollida d'informació la persona no se senti violentada a l'hora de respondre i donar la informació necessària per poder actuar adequadament. A més, es podrà anotar tota la informació addicional que es consideri, tot plegat **sense efectuar cap judici de valor**. Un cop fet això, és important **determinar la gravetat de l'agressió** per tal de poder oferir i garantir l'acompanyament més adequat.

- Si es tracta d'una situació d'urgència (quan hi ha agressió física o sexual i la persona requereix atenció sanitària, o bé la persona té un atac d'ansietat o es troba en estat de shock), es **derivarà a la xarxa de recursos especialitzada** de la ciutat de forma immediata.

- Si és una situació de no urgència, que no requereix immediatesa en l'activació de recursos, es podrà **resoldre amb el propi Punt Lila** com s'ha explicat, informant sempre la persona agredida dels passos a seguir.

* A l'Annex es proporciona un model d'exemple de fitxa de recollida de dades (pàg. 31).

PROTOCOL D'ACTUACIÓ INTERN

Durant tot el procés i, quan aquest finalitzi, **es mantindrà l'anonimat de la persona agredida**. Únicament les integrants del Punt Lila (i altres possibles Punts Lila d'altres colles implicades) sabran de qui es tracta, sempre amb l'autorització de la persona agredida.

Acabada l'actuació del circuit intern del Punt Lila, **s'informarà a la persona que ha patit l'agressió dels canals d'atenció o denúncia** (serveis propis de la universitat, serveis especialitzats, serveis sanitaris, serveis policials i judicials o altres) més enllà del Punt Lila. També serà important comentar-li a la persona que en cas que en un futur vulgui acudir a instàncies policials o judicials per interposar una denúncia és important que conservi les possibles proves (e-mails, fotos de les lesions on se la identifiqui, missatges, cartes, historial de trucades, ...) i, en el cas que la violència sigui de tipus sexual, seria convenient que acudís a un servei mèdic abans de netejar-se o canviar-se de roba.

2. Intervenció i seguiment amb la persona agressora

En els processos d'intervenció en casos de violència masclista tan important és poder acompanyar, informar i assessorar la persona que pateix la violència, com intervenir, interactuar i **frenar l'actitud de la persona o persones que exerceixen l'agressió**. Així doncs, caldrà que la persona agressora rebi la sanció que correspongui en consonància al tipus d'agressió que hagi exercit. En aquest procés cal tenir sempre en compte l'acompanyament i el respecte cap a la persona agredida per tal de **no emprendre accions que puguin resultar contraproductes**.

PROTOCOL D'ACTUACIÓ INTERN

Així, segons el present protocol, **es poden aplicar tres tipus de de respostes possibles en funció del tipus d'agressió**. Aquestes són:

Resposta I

Conversa d'avís: les persones responsables de l'acompanyament a l'agredida seran les encarregades de parlar amb la persona que hagi comès l'agressió en qüestió, explicitant què ha fet. Es farà notar a la persona la gravetat dels seus fets i les conseqüències que poden arribar a tenir. Es proposa un **canvi d'actitud**, i es requereix el **compromís de no tornar a reincidir** en aquest tipus de comportament.

Resposta II

Conversa contundent i suspensió temporal: les responsables de l'acompanyament a l'agredida seran les encarregades de parlar amb la persona que hagi comès l'agressió en qüestió, ja siguin actituds, comentaris, gestos, etc. Es farà notar a la persona l'**alta gravetat dels seus fets** i les conseqüències que poden arribar a tenir. S'informa a la persona agressora o agressores que hi haurà un **període de vigilància** per part del Punt Lila cap a la seva conducta.

La persona agressora **no podrà participar simultàniament de cap espai ni activitat dins la colla del qual participi la persona agredida**, durant el temps que el Punt Lila cregui convenient. Si l'agressora exerceix algun càrrec dins la colla, serà **relegat/ada de les seves funcions** durant el temps que duri la suspensió i, passat aquest termini en observació, seran les persones responsables de fer aquest seguiment qui decidiran si aquesta persona pot tornar a recuperar les seves responsabilitats.

PROTOCOL D'ACTUACIÓ INTERN

El Punt Lila es compromet a oferir informació sobre **accions i serveis reformadors**, dins els seus recursos disponibles, a la persona suspesa, per tal que aquesta pugui finalitzar el seu període de suspensió.

Resposta

Expulsió definitiva. L'expulsió definitiva és la resposta que correspon a les **agressions del caire més greu**, o bé de l'acumulació d'agressions menors reiterades sense previsió de canvi d'actitud. Aquesta mesura **es valora i es decideix dins el Punt Lila**, que és qui té la primera paraula; el **procés de revisió i el procediment de l'expulsió serà establert segons el procediment intern de la colla** en qüestió.

En les següents pàgines es presenta una **classificació amb exemples d'expressions de violència masclista segons el nivell de gravetat** de cadascuna i la seva resposta corresponent. Cal entendre que totes les situacions exposades es consideren agressions i que, per tant, poden ser denunciades i emparades per aquest protocol. La classificació és una referència; tot i així, una situació pot estar **subjecta a reinterpretació** segons el relat i el punt de vista tant de la persona agredida com de l'agressora, i la resposta corresponent es pot veure modificada si el Punt Lila ho creu convenient. Per últim, **a fi d'evitar la repetició d'agressions no classificades al màxim nivell de gravetat**, s'estableix l'equivalència:

Acumular **3 respostes "I"** = 1 resposta "II"

Acumular **2 respostes "II"** = 1 resposta "III"

PROTOCOL D'ACTUACIÓ INTERN

Taula de classificació d'exemples d'agressions

	NIVELL I	NIVELL II	NIVELL III
Violència sexual	<p>Mirades obscenes, comentaris lascius, tracte despectiu o discriminatori</p> <p>Utilitzar humor inapropiat de caràcter sexual amb la intenció de cossificar o ser despectius</p> <p>Comentaris sobre cos de les persones que sexualitzin situacions i tocaments necessaris per tal de poder fer els castells</p>	<p>Tocaments sexuals no desitjats, pressió per fer quelcom sexual, perseguir o insistir de forma repetida</p> <p>Acostaments o insinuacions de ball sense consentiment i/o reiteradament amb finalitats sexuals</p> <p>Apropar-se innecessàriament i conscientment a algú mentre es fa pinya per tal de tenir un contacte no consentit</p>	<p>Violació (amb o sense ús de força) així com a una persona que es troba incapacitada per decidir</p> <p>Exhibicionisme de caràcter sexual quan no hi ha consentiment a rebre'l</p> <p>Contactar o intentar contactar, amb algú presencial o telemàticament amb la finalitat de transmetre o exhibir material sexual no desitjat, no consentit i/o amb caràcter ofensiu</p> <p>Drogar algú amb finalitat sexual</p> <p>Mantenir relacions sense informar al complet l'altre</p> <p>Gravar, fer fotografies o difondre contingut sense consentiment a d'una persona en situacions de vulnerabilitat sexual: mantenint relacions sexuals, despullada...</p>

PROTOCOL D'ACTUACIÓ INTERN

	NIVELL I	NIVELL II	NIVELL III
Violència física	<p>Envair l'espai, intimidar, tocaments no desitjats no sexuals, empenyar</p> <p>Amençar amb agressions físiques...</p>	<p>Arraconar, agafar amb força, pessigar, estirar o retenir, perseguir, ...</p>	<p>Colpejar, mossegar, immobilitzar, agafar del coll, drogar a una persona sense el seu consentiment sense finalitats sexuals...</p>
Violència psicològica	<p>Insultar, escridassar, ridiculitzar, jutjar la vida sexaefectiva, menysprear, insistir a algú per a que comparteixi la seva orientació sexual o estatus de relació, comentaris en abstracte no dirigits a cap persona en concret relatius al cos i l'aspecte físic de manera despectiva, ...</p>	<p>Amençar, fer xantatge, aïllar, assetjar, exigir obediència, fer comentaris amb contingut sexista greu i explícit</p> <p>Insistir (coaccionant i/o pressionant) a algú perquè participi a una activitat de les animacions</p> <p>Amençar algú amb l'objectiu de mantenir una posició al castell, ...</p>	<p>Amençar de mort o amenaçar amb suïcidi</p>
Violència social	<p>Iniciar i potenciar rumorologia o crítiques sobre una persona</p>	<p>Crear opinió pública sobre l'exercici de la llibertat sexual o de la vida sexual d'una persona</p>	<p>Encobrir de manera premeditada / reflexiva una agressió (inclou les físiques i sexuals)</p>

PROTOCOL D'ACTUACIÓ INTERN

	NIVELL I	NIVELL II	NIVELL III
Violència ambiental	Utilitzar objectes de molt valor com a element de xantatge/fer pressió, ...	Modificar, llançar, desordenar, amagar o destruir elements i objectes: per exemple de l'espai de treball, reunions i confort com ara esborrar documents del PC, amagar material de consulta, etc.	Destruir propietat personal com a atac premeditat / reflexiu
Violència econòmica	Demander partida pressupostària al col·lectiu i que sigui denegada per no valorar la proposta com a important i, en canvi, a una altra similar però proposada per una altra persona s'accepti	---	---
Violència cultural / estructural	Reforçar els estereotips de gènere i sobre les persones LGBTIQ+. Per exemple, fer referència als genitals per parlar d'un gènere o comentar imposant l'heterosexualitat	Banalitzar /fer burla de la perspectiva de gènere, el consentiment, les agressions, el Punt Lila, justificar agressions o dificultar la resolució de conflictes	---

PROTOCOL D'ACTUACIÓ INTERN

Grau d'implicació de la persona que tracta el cas d'agressió

És possible que, quan es doni una situació d'agressió, **les persones integrants del Punt Lila** (i/o altres que hagin de prendre decisions sobre l'agressió, com la Junta Directiva) **hi estiguin implicades** o en quedin afectades, de forma directa o indirecta. En aquests casos, cal valorar si la persona és capaç de **fer una intervenció i un seguiment de l'agressió de forma objectiva i imparcial**.*

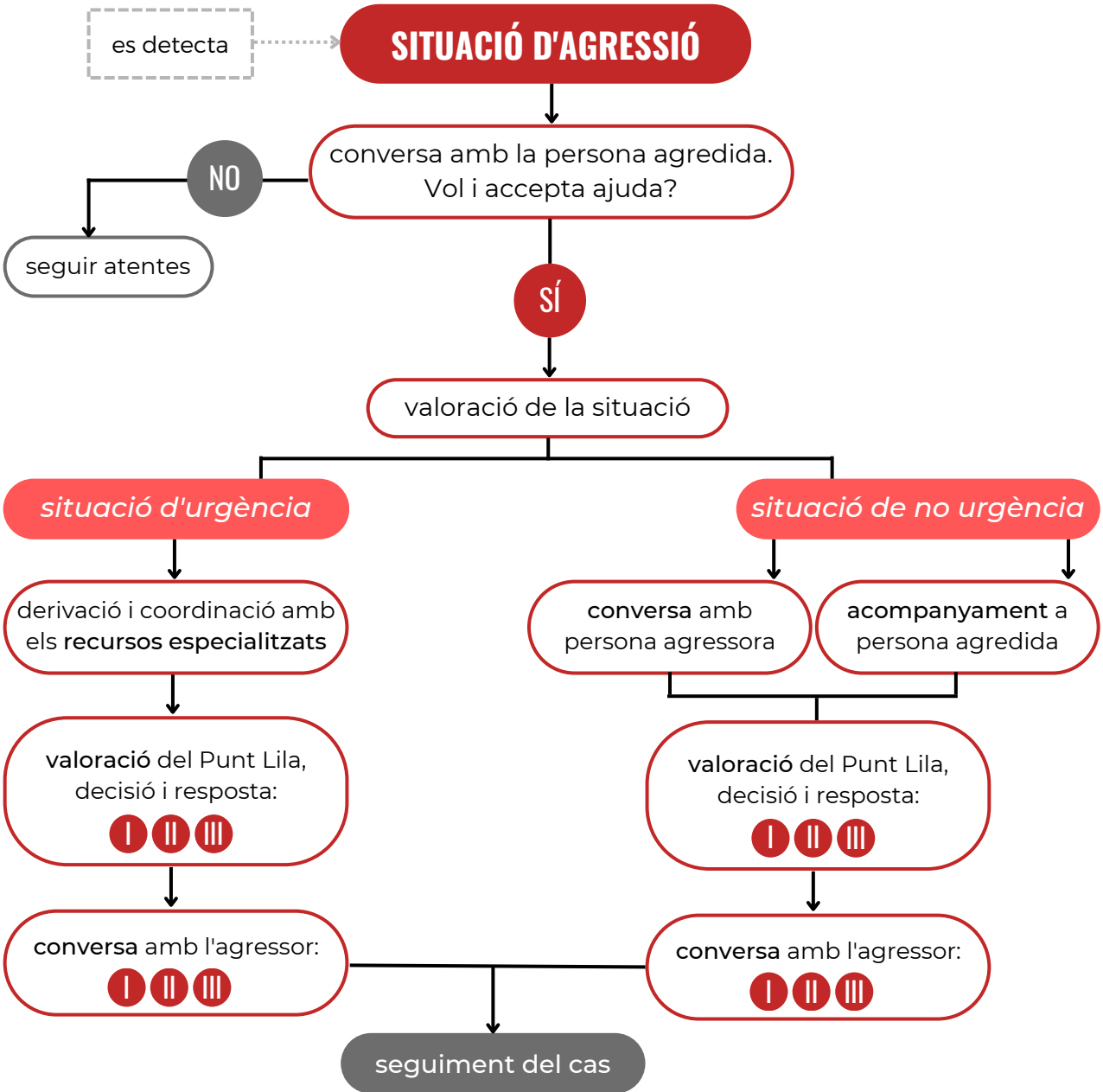
En la següent taula s'estableix una guia per fer aquesta valoració.

GRAU D'IMPLICACIÓ	EXPLICACIÓ	POT TRACTAR EL CAS?
MOLT ALT	És la persona agredida o la persona agressora	No
ALT	<p>És una persona present en el moment de l'agressió, però a qui l'agressió en qüestió afecta molt a nivell emocional</p> <p>És una persona defensora (amistat propera / parella / familiar) de la persona agredida o la persona agressora</p>	No
BAIX	Persona amb relació cordial (no amistat propera / no parella / no familiar) de la persona agredida o persona agressora	Sí

*El Punt Lila **es reserva el dret d'admissió** als grups de treball (Comissions d'agressions, Junta directiva...) creats per tractar els casos basant-se en el protocol present i a criteri propi, segons les circumstàncies de cada cas específic.

PROTOCOL D'ACTUACIÓ INTERN

Diagrama del protocol a seguir pel Punt Lila

SERVEIS I TELÈFONS

Per a **situacions d'emergència, atenció 24 hores**, 365 dies l'any:
telèfon 112

Línia d'Atenció de l'**Institut Català de Dones** (gratuït, confidencial i 24h):
900 900 120

Xarxa SIAD (Servei d'Informació i Atenció a les Dones):

- Girona: **972 222 478**
- Lleida: **973 054 800**
- Tarragona: **977 296 279**
- Barcelona: **900 922 357** (SARA, Servei Atenció, Recuperació i Acollida)

Xarxa SAI LGBTIQ+ (Servei d'Atenció Integral). Servei per a la Igualtat de Tracte i No-discriminació de Persones LGBTI:

- Girona: **972 419 647**
- Lleida: **973 054 800**
- Tarragona: **977 24 45 00**
- Barcelona: **935 517 717**

Unitat d'Igualtat de la Universitat corresponent (*cal consultar-ho amb cada colla en cas que una altra necessiti els recursos*).

A banda d'aquests serveis i recursos bàsics, es recomana que els protocols propis de cada colla comptin amb un apartat amb els telèfons territorials corresponents: **mossos d'esquadra, hospital clínic local, i recursos específics del municipi** en qüestió.

ANNEX. FITXA DE REGISTRE

FITXA DE RECOLLIDA DE DADES	
Responsable <i>(persona que omple la fitxa)</i>	
Demandant <i>(omplir només si la persona demandant no és qui pateix la violència)</i>	
Edat	
Quant fa que participa a la colla?	
Té alguna responsabilitat / visibilitat?	
Tipus de demanda	
☐ Informació i assessorament ☐ Intervenció ☐ Suport psicològic ☐ Acompanyament	
Qui pateix la violència: nom de la persona que pateix la violència	
Edat	
Quant fa que participa a la colla?	
Té alguna responsabilitat / visibilitat?	
Tipus de violència	
☐ Física ☐ Psicològica ☐ Sexual ☐ Econòmica ☐ Ambiental ☐ Social	

ANNEX. FITXA DE REGISTRE

Hi ha algú més que conegui la seva situació?
Amb quins suports pot comptar?
Quant fa que es produeix aquesta situació?
Descripció dels fets (<i>nombre d'agressions, dates aproximades, persones presents...</i>)
Qui exerceix la violència: nom de la persona/es que exerceixen la violència
Edat
Quant fa que participa a la colla?
Té alguna responsabilitat / visibilitat?
Tipus de resposta a l'agressió (segons el Protocol)
Resposta (I, II o III)
Possibles derivacions de la demanda (<i>a recursos i serveis externs</i>)

COMISSIONS DE GÈNERE AGRUPADES EN MANAIRES LILA

Aquest protocol s'ha redactat en base al document ***Protocol d'Actuació en casos de violències masclistes en les entitats juvenils***, del Consell de la Joventut de Barcelona, així com dels diversos **protocols interns propis de les colles castelleres universitàries**.

ANY 2023